

Suu- ja sõrataudi uuringud

Haiguse tutvustus:

[Suu- ja sõrataud \(Foot and mouth disease, FMD\)](#)

ANALÜÜSIMEETODID

Tekitaja uuringud	Meetod	Uurimismaterjal	Metoodika	Osakond
Suu- ja sõrataudi viiruse antigeeni määramine (serotüüp -O, A, C, ASIA1, SAT1, SAT2)	ELISA	<ul style="list-style-type: none"> • seerum 	5DV-TJ-87	Viroloogia-seroloogia
Suu- ja sõrataudi viiruse määramine patoloogilisest materjalist	RT-PCR	<ul style="list-style-type: none"> • villi epiteelikude, villi sisu • täisveri • seerum • söögitoru-neelu vedelik (ruminandid) • kurgutampooniproov (siga) • müokardi kude (hukkunud loomad) 	5MA-TJ-17*	Molekulaaranalüüs

* meetod akrediteerimata

Antikeha uuringud	Meetod	Uurimismaterjal	Metoodika	Osakond
Suu- ja sõrataudi O-serotüübi viiruse antikehade määramine	ELISA	<ul style="list-style-type: none"> • seerum 	5DV-TJ-35	Viroloogia-seroloogia
Suu- ja sõrataudi viiruse mittestruktuurse valgu (SSTV-NS) vastaste antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-53	
Suu- ja sõrataudi A-serotüübi viiruse antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-78	

Suu- ja sõrataudi ASIA1 serotüübi viiruse antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-79	
Suu- ja sõrataudi viiruse A-serotüübi antikeha määramine	ELISA		5DV-TJ-88	
Suu- ja sõrataudi viiruse O-serotüübi antikeha määramine	ELISA		5DV-TJ-89	
Suu- ja sõrataudi viiruse SAT-2 serotüübi antikeha määramine	ELISA		5DV-TJ-90	
Suu- ja sõrataudi viiruse ASIA1 serotüübi antikeha määramine	ELISA		5DV-TJ-91	

ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Tartu laboratoorium- Kreutzwaldi 30, Tartu

PROOVIDE VÕTMINE, SÄILITAMINE JA SAATMINE

Proovid

- Villide epiteel, vähemalt 1 g s.o. 2x2 cm (postmargi-suurune) purunemata ville katvat või äsjapurunenud villide epiteelkude. transportimiseks tuleb epiteeliproovid paigutada spetsiaalsesse transportlahusesse (PBS) ning hoida jahedas.
- Villide sisu - võetakse ühekordse süstla ja nõelaga steriilsesse katsutisse.
- Vereproov virooloogiliseks uurimiseks. Täisveri viiruse isoleerimiseks. Stabiliseerimiseks kogutakse vereproovid (~5ml) steriilsesse EDTAd sisaldavasse katsutisse.
- Vereproov seroloogiliseks uurimiseks. Vereproovid antikehade tuvastamiseks. Veri (~10ml) kogutakse steriilsetesse katsutitesse. Konservanti ei lisata.

Hukkunud loomalt lisaks süda.

Proovivõtuks kasutatavad instrumendid ja epiteelkude ei tohi sattuda otsesesse kontakti desinfektandiga, sest see inaktiveerib viiruse kiiresti. Oluline, et proovid võetaks haiguse ägedas staadiumis võimalikult kohe pärast esimeste

kliiniliste tunnuste ilmnemist.

Kui proovide võtmine viiruse tuvastamiseks või viiruse isoleerimine on võimatu, siis saadetakse laborisse seerumiproovid paranenud loomadelt spetsiifiliste antikehade leidmiseks ja nende kvantitatiivseks hindamiseks. Vereproovid võetakse kliiniliselt haigetelt loomadelt ja samas hoones paiknevatelt väliselt tervetelt loomadelt. Antikehade tiitri tõusu määramiseks on vajalik paarisserumite testimine.

Proovide pakkimine ja märgistus

- Proov pakitakse lekkekindlalt. Eriti oluline on, et väline pakkematerjal on saastumata ning puhas. Kasutatakse kindlasti mitut konteinerit.
- Nii sisemine kui välimine konteiner sulgeda teibiga ja seejärel väljastpoolt desinfitseerida.
- Iga pakend märgistatakse loetavalt.
- Selline pakend pannakse eraldi karpi, milles on külmkehad.
- Proovid hoida nii jahedas kui võimalik, MITTE LASTA KÜLMUDA.

Proovide laborisse saatmine ja säilitamine

Teavitada laborit proovide saatmisest. Proovid saadetakse laboratooriumisse lühema võimaliku aja jooksul. Kui kohene transport ei ole võimalik, siis proove säilitatakse +4...+6 °C juures. PROOVE MITTE KÜLMUTADA!

Kaaskiri ja laboratooriumi teavitamine

- Proovide võtja informeerib laborit proovide saatmisest ja eeldatavast laborisse jõudmise ajast.
- Koos proovidega saadetakse laborisse korrektselt täidetud ja piisavalt infot sisaldav kaaskiri, mille leiab VTL-i kodulehelt [tellimuste vormid](#) alt. Oluline on märkida kaaskirjale proovi võtmise täpne kuupäev ja kellaaeg.

ANALÜÜSIDE TEOSTAMISE AEG

RT- PCR: kuni 5 tööpäeva

ELISA: kuni 5 tööpäeva

ANALÜÜSIMEETODID

Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

RT-PCR: pöördtranskriptsiooni polümeraasi ahelreaktsioon

ELISA: ensüüm-immuunsorbtsiooni meetod

TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID

- Viroloogia-seroloogia osakond. Info telefonil 738 6111 või 50 66 687
- Molekulaaranalüüsi osakond. Info telefoni 738 6121

Koostatud: Triin Tedersoo

Koostanud: 05.07.2021